

НАВИЧКИ ЛЮДИНИ МАЙБУТНЬОГО ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Узагальнюючи дослідження вчених педагогів, психологів, спираючись на власний досвід, можна констатувати, що найважливішим показником розвитку сучасного суспільства, а особливо майбутнього, і є якраз індивідуальний розвиток особистості: її інтелекту, талантів, обдарувань, тощо.

Формування яких же базових характеристик особистості вимагає від кожного з нас сучасний стан розвитку суспільства – епоха інформаційних технологій?

Ми вважаємо, що:

1. Постійної *готовності* до змін; до зростання інтелектуального рівня; до постійного оновлення знань, умінь і навичок, збагачення досвіду.

2. *Потреби* до оновлення, розвитку у творчій діяльності, самопізнання.

3. І, як результат, – *зростання, становлення* особистих якостей і здібностей, не тільки знань та умінь, а й творчості та креативності.

4. Глибокої мотивованості та цілепокладання.

Це зумовлює активне та логічне *перетворення* особистістю свого внутрішньо-

го світу, що призводить до принципової перебудови і навіть зміни способу життєдіяльності, а отже – до творчої самореалізації людини.

Який же шлях має пройти особистість до творчої самореалізації?

Ми вважаємо, що в умовах реалізації «Я-концепції», «Я-образу особистості» важливими і необхідними складовими ланцюжками є такі:

- Самопізнання;
- Самоусвідомлення;
- Самоаналіз;
- Самокорекція та саморозвиток;
- Самокритичність та самооцінка;
- Самосвідомість;
- Самовдосконалення (велика робота над своїм духовним світом);
- Самопрезентація;
- Самоствердження.

Наступний крок – від «Я-образ особистості» до «Я-творча людина». Над чим же далі потрібно працювати?

Оскільки кожна система, як і наша освітянська, є поліструктурною, поліпредметною, поліфункціональною, то зрозуміло, що наступними чинниками є:

1. а) *системність* (над формуванням якої потрібно працювати, її потрібно досягати), яка передбачає, з одного боку, не тільки спеціальні навички, але й дослідні,

**Світлана
РУДАКІВСЬКА**
Проректор
Київського
міжнародного
університету

проектні та інші види діяльності, які має демонструвати, проявляти людина майбутнього, націлена на прояв *інтелектуальної ініціативи* (це ми бачимо, наприклад, у діяльності МАН тощо);

б) пошук нових способів дій, нестандартних оптимальних рішень, де і формується *творче мислення*, а сама людина майбутнього формується як творча особистість;

в) має бути вироблена чи сформована *спрямованість* на творчу діяльність.

2. А з іншого боку, системність проявляється у *модельному* мисленні. Це дає змогу *створити модель* процесу чи явища, а це означає, що людина, яка має системний світогляд, може не тільки сформулювати проблему, але й знаходити шляхи розв'язання проблем.

Який же головний результат розвитку таких навичок?

Базові знання, уміння і навички, які всі ми отримуємо у процесі навчання, мають стати *фундаментом* для власного **нового** продукту, **нової** ідеї, яка має **нову** структуру, передбачає нове застосування старого, **новий** спосіб реалізації звичного. Це можна проілюструвати на *прикладі курсу стартапів*.

Отже, які ще базові характеристики особистості потрібно розвивати, до чого прагнути? Ми виокремлюємо такі:

- Особистісну спрямованість;
- Компетентність;
- Гнучкість.

Отже, формувати особистісну спрямованість (ядро особистості) – це виробляти систему стійких мотивів як основних збудників діяльності.

Формувати **компетентність** – це означає розвивати не тільки знання, вміння та навички, але й,

НАВИЧКИ ЛЮДИНИ МАЙБУТНЬОГО ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ОСОБИСТОСТІ

- *Мотивація*, цілепокладання;
- постійна *готовність* до змін, до оновлення знань, умінь і навичок, до збагачення досвіду діяльності;
- *потреба* до оновлення, розвитку, самопізнання;
- зростання, *становлення* особистих якостей і здібностей у творчій діяльності.

Це зумовлює активне та якісне *перетворення особистості* свого внутрішнього світу, що є основою *творчої самореалізації*:

«Я-концепція», «Я-образ особистості»

- Самопізнання;
- Самоусвідомлення;
- Самоаналіз;
- Самокорекція;
- Саморозвиток;
- Самокритичність;
- Самооцінка;
- Самосвідомість;
- Самовдосконалення;
- Самоствердження.

САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ

Системність (системний світогляд)

Спеціальні навички

Дослідні, проектні навички

Пошук нових способів дій, нестандартних рішень

Модельне мислення

ЛЮДИНА МАЙБУТНЬОГО ФОРМУЄТЬСЯ ЯК ТВОРЧА ОСОБИСТОСТЬ:

- має бути сформована *спрямованість* на творчу діяльність.

Базові знання, вміння і навички – це фундамент для власного нового продукту, що має:

- нову структуру;
- *нове* застосування старого;
- *новий* спосіб реалізації звичного, тощо.

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЛЮДИНИ

(знання, вміння, навички, а також способи і прийоми їхньої реалізації в розвитку)

ГНУЧКІСТЬ

(інтелектуальна гнучкість – ініціативність, оригінальність, незалежність, критичність, толерантність до плюралізму поглядів;

та гнучкість мислення – уміння бачити проблему в звичних умовах; уміння утворювати нові способи дій);

емоційна гнучкість (позитивні емоції, відчуття радості, щастя, вміння створювати і переживати ситуацію успіху)

більшою мірою, демонструвати способи і принципи їхньої реалізації в діяльності, спілкуванні, розвитку (саморозвитку) особистості.

Розвивати гнучкість – означає розвивати і *інтелектуальну гнучкість*, тобто, здатність швидко і легко переходити від одного класу явищ до іншого, спроможність знайти спосіб конкретного розв'язання проблеми; і гнучкість мислення, тобто, уміння перебудувати, переоцінювати способи, дії, вибір певної стратегії розв'язання завдань; і, що дуже важливо, емоційну гнучкість, тобто, створення позитивного емоційного стану, відчуття радості, щастя, переживання ситуації успіху.

Ці навички – характерні особливості людини майбутнього, творчої, креативної людини – можна перераховувати і далі (див. вріз).

На нашу думку, це основні, які дійсно можуть дати особистості, людині майбутнього, можливість бути конкурентоспроможною на ринку праці і відповідати всім основним вимогам у майбутньому.

Які ж педагогічні освітні технології допомагають, сприяють становленню перспективних і таких необхідних навичок людини майбутнього?

Назвемо декілька з них:

- Кейс-технології;
- Персоналізація навчання;
- Сторітеллінг (про складне-просто);
- Челлендж (змагання з іншими в групі);
- Навчання в неформальній обстановці;
- «Перевернуте» навчання;
- Конкурс стартапів;
- Інтегровані методики;
- Дебатні технології;
- «Занурення»;
- Ділові, інтелектуальні ігри;
- Акме-освіта тощо.

Тому ми із задоволенням вивчаємо досвід і українських шкіл, і досвід зарубіжних країн (Японії, Фінляндії). Ми самі знаходимось у постійному пошуку і ділимося власним досвідом.

Варто лише згадати знамениту і улюблену «Гімназіаду» Гуманітарної гімназії «Гармонія», коли всі гімназисти

з 1 по 11 клас опановували одну тему, наприклад, «Вода» – пишуть твори, розв'язують задачі, малюють тощо, а потім презентують на святі – це яскравий приклад трансдисциплінарного підходу до вивчення матеріалу.

Втіленню новаторських ідей у практику роботи шкіл допомагають і базові принципи ЮНЕСКО, які лежать в основі діяльності Асоційованих шкіл ЮНЕСКО. *І ця конференція є тому прекрасним підтвердженням.*

Головне, на нашу думку, полягає у створенні такого освітнього простору школи, який допоможе цікаво та ефективно організувати навчально-виховний, творчий процес, побудований на партнерських засадах усіх учасників освітнього процесу, створити такий відкритий освітній простір, сформований на засадах синергетики, як складна самоорганізуюча система, що постійно розвивається і знаходиться у стадії самовдосконалення та саморозвитку. Оскільки ідеї реформування освіти пронизують усі сфери, ми розуміємо, що трансдисциплінарна стратегія організації навчального процесу, трансдисциплінарний підхід може трансформувати освітній простір школи в цілісну освіту без меж і може задовольнити кожного.

Отже, ми чітко уявляємо, що майбутнє – це ми з вами, і майбутнє ми робимо, створюємо, наближаємо самі.

А це означає, що від того, наскільки наша освітня система буде гнучкою і мобільною, наскільки вона буде відповідати на виклики і запити часу, наскільки проблемами становлення особистості, людини майбутнього будуть опікуватися всі учасники освітнього процесу, залежить саме майбутнє.

На нашу думку, освітній простір має бути відкритим для різноманітної Інтелектуальної Творчої діяльності, наповненим позитивом, повагою до кожного, радістю і відчуттям щастя.

Хай же і сьогодні, і майбутнє наші будуть прекрасними!